

ELŐFIZETÉS
FELYBEN ÉS VIDÉKEN
Egy évre ... 180 Lei.
Fél évre ... 90 Lei.
Egy negyed évre 45 Lei.
Egy órára ... 15 Lei.

Hirdetések
Árszabás szorint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és csanádi egyesített vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 221

KIADÓHIVATAL

Aradi Nyomda Vállalat
Füvedvárosi Regele Földművelésügyi I. (Jószef téren) 21
TELEFON-SZÁM: 133

Arad, 1921.

Főszerkesztő
Stauber József.

Kedd, október 25.

Károly exkirály Magyarországra érkezett.

(A nagy- és kisantant eltávolítását követeli. — A magyar kormány megtett minden intézkedést. — Károly új kormánytalakított. — Horthy a nemzeti hadsereghez.)

Magyarország sorsdöntő órákat él. A tény az, hogy Károly exkirály és Zita exkirályné magyarországi híveik hívására szombaton Sopronba érkeztek, ahonnan részint vonaton részint autókön folytatták útjukat Budapest felé. Allítólag már szombaton este megérkezett Károly a magyar fővárosba, amely vasárnap teljesen nyugalmas volt. Hogy mit hoz a közeli óra, azt nem lehet kiszámítani, de sejteni lehet Horthy Miklós kormányzó hadparancsából, amelyben a nemzeti hadsereget felszólítja, hogy az ő parancsait teljesítse, mert az ő kezébe tette le az esküt. Alig érkezett meg a híre annak, hogy Károly Sopronba érkezett, az antant diplomáciai apparátusa megmozdult. Anglia, Franciaország és Olaszország budapesti megbízottjai már szombaton délelőtt tiltakoztak a Habsburg restauráció ellen és azt követelték, hogy a magyar kormány az 1920. évi I. törvénycikk alapján azonnal távolítsa el a volt államfőt Magyarország területéről, mert tovább jelenléte veszélyezteti Közép-európa békéjét. Hasonló demarsot intézett a kisantant is a hozzáadással, hogy a magyar kormány nem tesz ereget a kívánságnak, a kisantant olyan eszközöket alkalmaz, amelyekkel érvényt szerez akaratának. A magyar külügyminiszter válasza az volt, hogy a magyar kormány szigorúan az 1920. évi I. törvénycikk alapján áll és minden intézkedést megtett, hogy ennek érvényt szerezzen. Most egész Közép-európa feszült érdeklődéssel tekint Budapest felé, ahol nagyjelentőségű események vannak készülöben.

Károly exkirály második magyarországi utazásáról az alábbiakban számolunk be:

Az első jelentés.

Szombaton este az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától a Magyar Távirati Iroda következő közleményét kapta meg, amelyet vasárnapi számában leközölt:

Sopronból jelentik, hogy Károly király folyó hó 21-én pénteken ide megérkezett. A magyar kormány álláspontja a váratlan eseménnyel szemben az,

hogy Károly király az 1920. évi első törvénycikk értelmében jelenleg az uralkodói jogok gyakorlását Magyarországon át nem veheti és ismét el kell hagynia az ország területét. A kormány a szükséges intézkedéseket megtette.

A Károly exkirály újabb magyarországi utazásáról szóló első hír szombaton este hamarosan elterjedt a városban ama táviratok révén, amelyeket részben az Aradi Közlöny, részben az aradi pénzügyintézetek kaptak budapesti tudósítóiktól. A szenzációs közlés mindentűt feltűnést keltett és erről beszéltek a kávéházakban, vendéglőkben és a színházban is. Vasárnap délelőtt állandóan érdeklődtek az Aradi Közlöny szerkesztőségében újabb részletek iránt.

A további ut.

Egy szombat késő éjjel érkezett távirat azt hozta hírül, hogy Károly exkirály és Zita exkirályné szombaton repülőgépen érkezett Svájcól Bajorországon át Sopronba. Innen vonattal folytatta útját Győrig. Szombat délután két órakor a vonat elhagyta Győrt. Károly kíséretében voltak Rakovszki István kinevezett miniszterelnök, Beniczky Ödön kinevezett belügyminiszter. A vonat a győri vasúti állomáson rövid ideig tartózkodott és azután kirobogott az állomásról Budapest felé. Ugy látszik azonban, hogy utközben váratlan forgalmi akadályra bukkant, mert Budapestre újabb hírek nem érkeztek. Ugyanez a távirat arról is tesz említést, hogy Magyarországon teljes a rend és nyugalom és Budapest nyugodt. A kormány el van határozva arra, mondja a távirat, hogy a hivatalosan kiadott kommuniké alapján állva annak minden körülmények között érvényt szerez.

A budapesti antant missziók vezetői a kora délelőtti órákban kollektív szóbeli tiltakozást jelentettek be Károly visszatérése, illetve az uralom átvétele ellen. A kormánnyal a többi antant képviselő is megjelentek és megbeszélést folytattak, amelyről nem adtak ki közlést.

GYÖR. Károly király kíséretével szombat délelőtt Sopronból ide érkezett és délután 3 órakor tovább utazott Komárom felé. Kíséretében volt Ostenburg őrnagy és két osztrák század. Győr és Komárom között a vonatot feltartóztatták.

Károly Budapesten?

Tegnap este egy aradi ur érkezett haza Budapestről, aki az Aradi Közlöny tudósítója előtt kijelentette, hogy Károly és felesége szombat este 11 órakor három autóval Budapestre érkezett. Ezt a közlést a cseh sajtóiroda is hozza,

Az antant tiltakozik a restauráció ellen

BUAPFEST. A szövetséges fő hatalmak budapesti képviselői október 22-én délelőtt megjelentek gróf Bánffy Miklós külügyminiszternél és Károly király visszavérésének hírére jegyzéket nyújtottak át, amelyben utaltak ama közlésükre, amelyet a nagykövetség tanácsának megbízásából április 3-án tettek, a magyar nép emlékébe idézik az 1920. évi február 4-i határozat szövegét és az abban foglalt elvekhez híven megismétlik, hogy egy Habsburg restauráció veszélyezteti a béke napjait. Miért sem el nem ismerik, sem meg nem tűrhetik a magyar trónon Károlyt. A jegyzék szerint a legfőbb szövetséges hatalmak arra számítanak, hogy a magyar kormány ama nehézségek indatában, amelyeket a volt államfőnek Magyarország trónjára való visszatérése jelentene, hatásos rendszabályokat fog foganatosítani, hogy megakadályozzon egy olyan kísérletet, amelynek esetleges pillanatnyi eredménye is Magyarország számára csakis vesztes következményekkel járhatna. Anglia, Franciaország és Olaszország képviselői azt remélik tehát, hogy a magyar kormány kiadja a szükséges utasításokat arra nézve, hogy a volt államfő azonnal hagyja el Magyarországot tekintettel arra a végső veszélyre, amelyet tartózkodásának meghosszabbítása Közép-európa békéjére jelentene. A szövetséges főhatalmaknak el kell hártaniok minden felelősséget arra az esetre, ha annak következtében, hogy a magyar kormány a saját hibájából nem járulna hozzá e kívánság teljesítéséhez és súlyos események következnek be. Ehhez az április 3-i jegyzékhez a főhatalmak képviselői a következőket fűzték:

— A fentiekből kifolyólag köte

viszont a Magyar Távirati Iroda megcáfolja. Informátorunk elmondta azt is, hogy Károly új kormányt nevezett ki, amelynek elnöke Rakovszki István. Belügyminiszter Beniczky Ödön, kultuszminiszter gróf Apponyi Albert, külügyminiszter gróf Andrássy Gyula. Az igazságügyi tárcát Vázsonyi Vilmosnak tartják fenn. Budapesten szombaton délután némi mozgolódás volt észlelhető, de egyébként a magyar fővárosban teljes a rend és nyugalom és vasárnap a legkisebb akadály nélkül utnak indították Románia felé a bécsi expresszi.

lességtünk, hogy a magyar kormányt hivatalosan arra kérjük, foganatosítsa minden késedelem nélkül a szükséges rendszabályokat, hogy az exkirály volt államfőt újból eltávolítsák. Nagyméltóságod bizonyára meg fogja érteni, hogy e lépésünk magyarzata mindenek előtt kormányaink ama kívánságában rejlik, hogy Közép-európában a békét fenntartsák. Ez ért ama reményünknek vagyunk bátrak kifejezést adni, hogy a magyar kormány e kívánságunknak haladéktalanul eleget fog tenni.

Gróf Bánffy Miklós külügyminiszter a szövetséges főhatalmak képviselőinek tudomására hozta, hogy a magyar kormány amint azt a szombaton délelőtt tartott minisztertanácson hozott határozat újlag leszögezte, szilárdan ragaszkodik álláspontjához, amely szerint Károly király az 1920. évi I. törvénycikk értelmében jelenleg az uralkodói jogok gyakorlását Magyarországon át nem veheti és hogy ennél fogva az ország területi késedelem nélkül el kell hagynia. A magyar kormány e célból a szükséges intézkedéseket megtette.

A kisantant tiltakozása

BUDAPEST. Románia, Jugoszlávia és Csehszlovákia itteni képviselői szombaton délelőtt megjelentek a külügyminiszteriumban, ahol a legerélyesebb és leghatározottabb módon tiltakoztak Károlynak a magyar trónra való visszahelyezése ellen. Kijelentették, hogy amennyiben a magyar kormány nem volna abban a helyzetben, hogy Közép-európa békéjének megzavarását megakadályozza, a kisantant államainak kormányai maguk fognak a béke fenntartására szükségesnek vélt intézkedéseket foganatosítani. Gróf Bánffy kül-

ügyminiszter a kisanant képviselői előtt megismételte a magyar kormánynak a szövetséges főhatalmak képviselői előtt már kifejtett álláspontját.

Teljhatalmu parancsok és statárium.

BUDAPEST. Horthy Miklós kormányzó a kormány előterjesztésére báró Nagy Pál gyalogsági tábornokot *teljhatalmu katonai parancsnokká nevezte ki*. Megbízása odairányul, hogy a kormány elhatározásának, amely szerint Károly király az 1920. évi I. törvény-cikk értelmében Magyarországon jelenleg uralkodói jogokat nem gyakorolhat, minden eszközzel *erőnyit szerezzen*.

Tomcsányi Pál igazságügyminiszter rendeletére a budapesti és pestvidéki törvényszék rendeletére *vasárnap kihirdették a statáriumot*. Vonatkozik a statárium a csoportosulás utján és fegyveres csoportosulással elkövetett büntetetlen kívül gyilkosságra, szándékos emberölésre, rablásra, a vasúti pálya udvarokon, távirtdákon, távbeszélőn és hajlkon elkövetett közveszélyes cselekményekre.

Károly távozása Svájc-ból.

BERN. A svájci távirati iroda értesülése szerint Károly király október 22-én irásban közölte a svájci Szövetség tanácsal, hogy magyarországi hívei fontos okok felsorolásával esküvel vállalt kötelességére hivatkozva felszólították, hogy a királynéval haladéktalanul jöjjen Magyarországra. Károly és Zita október 22-én déltájban három személy kíséretében Dübendörfből repülőgépen elhagyták Svájcot. A szövetség tanács ez alkalommal újjól megállapítja, hogy Károly cselekedetével a neki nyújtott menedékkjoggal visszaélt és ígéretét megszegte, mert Svájcot a kikötött előzetes bejelentés nélkül elhagyta.

Horthy hadparancsa.

BUDAPEST. A Magyar Távirati Iroda jelenté október 23-ról: A kormányzó a következő hadparancsot intézte a nemzet hadsereghez:

A nemzeti hadsereg az én kezembe tette le az esküt, tehát az én parancsaimat tartozik követni. IV. Károly Ötenségének a hatalmat csak az ország kormányzója adhatja át. Ez azonban a mai körülmények között hazánk végpusztulását jelentené. Elvárom, hogy a nemzeti hadsereg minden egyes tagja a nekem tett eskühöz hűven minden parancsomat feltétlenül teljesít.

A hadparancsot Belliskay hadügyminiszter ellenjegyezte.

Ausztria részen.

BÉCS. Az osztrák kormánynak az a szándéka, hogy a magyarországi eseményeknek Ausztriára való áttérjesztését megaka-

dályozza. A kormány a rend fenntartására minden intézkedést megtett.

BÉCS. A *Neues Wiener Abendblatt* jelentik: Károly király hirtelen Sopronba érkezésének híre az antant itteni képviselőit teljesen meglepte. Az első jelentést Lindley bécsi angol követ kapta. Szombat éjjel tizenegy óra tájban egy autó állt meg a követség előtt, amelyen Sopronból egy antant tiszt érkezett, aki jelentést tett a követnek. Lindley azonnal értesítette Schober osztrák kancellárt, majd közvetlenül utána személyesen meglátogatta. Így értesült az osztrák kormány Károly Sopronba való érkezéséről. A bécsi olasz követség Budapestre kapta az értesítést. Az osztrák kormány még akkor éjjel megtett minden intézkedést a rend és nyugalom fenntartására és a határ biztosítására. Másnap a politikai pártok megbízottai megjelentek a kancellárnál, akivel megbeszéléseket folytattak. Nyomban utána minisztertanács volt, amelyen a kancellár jelentést tett az eseményekről. A kormánynak elő kélt szándéka, hogy a közrend és nyugalom megzavarására irányuló minden kísérlettel törvényes eszközökkel fog szembeszállni.

BÉCS. Azokkal az utasokkal, akik a Déli Vasuton vagy az Aspang vasuton Magyarországra jegyet akartak váltani, a jegypénztárnál közölték, hogy a jegykiadás teljesen szünetel, mert a *Magyarországra irányuló vasútforgalmat teljesen beszüntették*. A posta és táviró forgalom ugy Nyugatmagyarország és Ausztria között, mint Nyugatmagyarországon szünetel.

Tíz kötet Jókai.
(Kiadják a meg nem jelent elhelyezéseket.)

Jókai Mór 50 éves írói jubileumára 1914-ben adták ki a Révay Testvérek Jókai összes munkáinak százötvenes nemzeti kiadását, melyet még tíz kötettel megtoldották a háború kitöréséig. További tíz kötet is kiadás előtt állott, amikor kitört a háború. Most Révay János igazgató kijelentése szerint egy kötet Jókai nyomdai kiállítása 120 korona volna. Erre nem igen akadna vevő. A már megjelent kötetek is annyira elfogytak, hogy a még antikváriusnál kapható egy-egy teljes sorozat ára ma 15 és 17 ezer korona között váltakozik. De még így is akad rá vevő. A hátralevő tíz kötetben lesznek Jókai-éddig meg nem jelent elhelyezései. Ezek „A képzelet világából” címmel fognak megjelenni. Kiadásra várnak még természetli leírások és utt rajzok „Itthon és külföldön” cím alatt. Aztán ebbe a tíz kötetbe kerül „Benyovszki Mór élete”, „Talléros Zebulon politikai karcolatai”, „Ötven év visszhangja”, a mi kiegészítése lesz a „Negyven év visszhangjának”. Idekerülnek végül Jókai eddig ismeretlen anekdotái, beszédei és levelei.

Irodalom és művészet.

Dr. Janovics Jenő. Az aradi közönség mint nagyműveltségű esztétikust és mint kiváló szinígazgatót ismeri dr. Janovics Jenőt. Szombaton mint színész mutatkozott be az aradi közönségnek. Ez alkalommal egyik legjobb szerepét, a „Mandarin” című rémdráma címszerepét választotta. Dr. Janovics Jenőt hallottuk szonokolni, hallottuk irodalmi konferencián előadni és már akkor megállapítottuk, hogy elsőrangú előadó, aki a szó erejével lebilincseli hallgatóit. A színjátszás azonban más. A színpadon nemcsak a szavaknak kell hatniuk, hanem az ábrázoló művész énjének, játéknak is. Dr. Janovics a színpadon is a szó mestere, de ez a virtuozitás valahogyan nem színpadszerű. A sok aláfestés, a szavak plasztikus kidomborítása a színpadi hatást rontja. Egyébként megállapítható, hogy dr. Janovics alapos tanulmányozás után vitte színpadra a mandarin komplikált alakját és a zsufolásig meglát nézőtér lelkesen ünnepelte az illusztris vendéget. Kivette részét a sikerből Poór Lili, aki a nyáron nagy siker mellett játszotta a fiáért önfeláldozó anyát, Zilahy Irénke, Sipos Zsigmond, Olasz Lajos és Ács Mihály járultak hozzá a sikerhez precíz játékkal, ellenben Mészáros Béla ezúttal rontott főként azzal, hogy szereptudása nem volt biztos. — Vasárnap este Poór Lili a „Vasgyáros” fő női szerepét játszotta megérdemelt nagy sikerrel zsufolt nézőtér előtt. (Ky.)

Román színtársulat Aradon. November hó 3. és 4-én a bucaresti Nemzeti Színház válogatott 25 tagja Soresanu vezetése alatt Aradon két előadást rendez. Színterületi Intitutorii (A tanítók) színdarab 3 felvonásban Ernst Ötölöt, *Raja salbatica* (A vadruca) színdarab 5 felvonásban Ibsen Henrikől. Jegyek előre kaphatók Libreria Diecezana könyvkereskedésben.

A Haladás előadások sorozatában ismét egy nívós, tartalmas szombat délutáni műsorról élveztünk végig. A színeképelemzésről szóló megnyitó után Spitz Böske szavalt igazi sikerrel. Az új Goretzky Ferenc ügyes zongorajátéka után Messzer Arankát hallgattuk meg, akinek szavalóképesége mindjobban halad a tökéletesség felé. Mély szociális értékű volt Kilenyi Albert dr. előadása az „Ideges gyerek” problémájáról. A közönség színi nem akaró tapaszaival honorálta a szimpatikus doktor értékes szavait. Szentgyörgyi Elvira üdén csengő hangja most is életet vitt a hálás közönség szívébe néhány hangjához illő kedves műdallal, melyeket tökéletes hozzáállással kísért zongorán Schwartzberger Lili, aki egyébként nővérelével Schwartzberger Fridával a „Pajkos diákok” nyitányát játszotta, el-tökéletesen sikerült zongora-negykezesben. A zárószám előtt Nagy Zoltán titkár szavalt néhány költeményt teljes hatású drámai erővel és példával szolgáló technikai készséggel. Szombaton az október 31. és november 1., 2. ünnepekkel kapcsolatos előadás lesz.

Gyémánköszörüs. Kedden és szerdán folytatja Poór Lili vendéglátását a legnap nagy sikert arató Gyémánköszörüs Ginette szerepében. Az előadások iránt olyan nagy az érdeklődés, hogy a jegyek nagyrészt előre elvitték a közönség.

A Kék mazur. Lehár Ferenc ez új operettjét, a bécsi és budapesti sajtó úgy jellemezte, hogy Lehár legszebb és legértelmesebb zenéje. Bécsben az Án der Wien színházban két év óta van műsoron állandó zsufolt házak mellett. Budapesten a Kék mazur sikere miatt

eltolták a Király-színházban a Hollandi nő operette bemutatóját. Aradon egy hónap óta készül az énekes személyzet e kiváló operettre, amely nagy feladatot ró az énekes személyzetre. A fő női szerepet Horváth Mici játsza, míg egy kiváló táncos szubretté szerepét Szegő játszik. A férfi főszerepet Inke, Ocskay, Selmeczy és Ladiszlay játsszák. A darabot Jakabffy Dezső rendezi, míg Csányi Mátyás tanította be a zenel részt. A kiváló udonság csütörtöktől kezdve egész héten műsoron van.

Tündér Ilona vagy a vasorru boszorkány. Szombaton délután gyermek-előadásul egy bájos tündéregét hoz színre a társulat. A darab fényes kiállítás, az előforduló énekszámok pompás szórakozást nyújtanak a gyermekeknek.

Vasárnap délután újból a Szerencsétánc, az idény legnagyobb sikerű operettje mérsékelt helyárák mellett kerül színre.

A német-zsidó színtársulat ma, kedden este tartja utolsó nagy bucsu-előadását melynek keretében teljesen új magánszámok és párl jelenetek, azok kivül Strammer igazgató két remek darabot tűzött ki és pedig egy egyfelvonalos operettet, Josele fuhrmann, továbbá az Anya könnyei című életképet.

MOZI Felvételek az olasz vendégek aradi látogatásáról. Az aradi képsorozat harmadik részében az olasz vendéglátás érdekes rnépségeit örökítette meg a Viktoria filmgyár. Ezt a részt kezdi meg bemutatni kedden az Apolló. A kép felvétele a vendéglátás legérdekesebb mozzanatairól készült, így a vasuti fogadatlásról, az Astra gyár megismeréséről, stb. Míndezeken a képeken érvonnak előttünk Arad hivatali előkelőségei is. A kiállításra a Viktoria filmgyár valóban nagy gondot fordított úgy, hogy a megfelelő módon kerülnek a felvételek bemutatásra. A képsorozat kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken megy az Apollóban.

Megbosszulva. Sarpic-film az Apollóban. Az olasz Sarpic filmgyár, a melynek képei általános megelégedést szoytak a legkényesebb igénytelknél is kelteni, egy roppant érdekes meséjű drámat dolgozott felre oly kiállításban, a melynek fénye, pontossága, precizitása még a Sarpic filmeknél is figyelemre méltó. Paolo Alatinak, a körülrajongott olasz költőnek végzetét tárja élénk a film. A mese az olasz légkör minden ízét érezteti és a szenvedélyek oly fokait mutatja be, amely feleget az emberekben minden érezt. A főszerepben Lina Millefeures, a gyönyörű olasz művésznő alakít egy párdában szép szerepet, amelyben minden művészet teljes erőben domborodik ki. A kiváló kép még kedden megy az Apollóban.

A Névtelen vár második része az Urániában. A közönség óriási érdeklődése mellett mutatta be az Uránia színház Jókai Mór örökszép regényének, a Névtelen várnak első részét. A regény, amelynek bonyodalmas meséje általános izgalmat vált ki a közönség soraiban és elejétől végig lebilincseli a figyelmet. Jókai mestéri mesészövege a legmélyebb lelki effektusok kiváltságára képes és eltekintve a kép változatosságától, a mély lélektanai problémák közelítik meg a néző szívé. A francia háborúk izgalmas ideje vonul el előttünk, a szerencsétlen magyar insurrekció és közben lejátszódik a Bourbon királyleány tragédiája. A kép kiállítását a magyar Corvin filmgyár alaposságát dicséri. A gyönyörű kép kedden, szerdán megy az Urániában.

Ideiglenes szabadság.

(Megérkezett a rendelet Aradra.)

Nagyfontosságú rendelet érkezett ma az aradi királyi ügyész séghez, amely ugyszólván részleges amnesztiónak tekinthető. A rendelet szerint minden fogház-büntetésre elítélt egyén, ki a fogházban jól viseli magát, legfeljebb hathónapi időre szabadlábra helyezhető s ezen idő alatt a fogoly kívánsága szerint az ország bármely városában akár ipartelepben, akár gazdaságban elhelyezhető. Alkalmunk volt a rendelet főbb pontjait elolvasni. A rendelet 8 pontból áll, a fontosabbak a következők: Minden fogoly, a ki büntetésének egy ötöd részét kitöltötte, ideiglenesen szabadlábra helyezhető, ha szerződésben kötelezi magát, hogy 6 hónap alatt szorgalmasan és becsületesen fog dolgozni. A szerződés mindig a szabad egyezkedés tárgyát képezi és a fogházban kötik meg. A kikötött bér fele a fogház igazgatójánál helyezendő letétbe, aki azt bankban gyümölcsösztetni köteles. A szabaduláskor pedig a rendelkezés joga a foglyot illeti. Minden egyes szerződés csak az igazságügyminiszter jóváhagyása után hajtható végre. De az igazságügyminiszter ezzel a teendővel megbízza a fogházigazgatót is. A szabadlábra helyezett fogoly minden héten köteles jelentkezni az illetékes hatóságnál ellenőrzés végett. Ha megszökik a fogoly és elfogják, büntetésének kétszeresét köteles leülni. A fogházak Bucurestiben székelő vezérigazgatóságához minden hónap végén felterjesztést kell küldeni a szabadlábra helyezett foglyok viselkedéséről. A vezérigazgatóság felterjesztés alapján minden vizsgálat nélkül kegyelemre terjesztheti fel a büntetés egész vagy részbeni felterjesztés alapján minden elengedése érdekében. Értesülésünk szerint az aradi fogházban már eddig is több rab jelentkezett munkára.

Sport.

— ATE—Gloria 3:1 (1:1) Az ATE. 9 tartalékkal szereplő csapata fölényes játék után győzedelmeskedett a Gloria felett. A vezető goalt Szalay révén érte el az ATE csapata, melyet a Gloria egy letutásból kiegyenlített, majd az ATE. Kovács és Szalay lövésével biztosította a győzelmet. Egy tizenegyes Puskás kapu mellé rugott. Bíró: Lengyel (ATE.)

— CFR—Kinizsi 5:0 (3:0) A válogatott mérkőzés miatt tartalékokkal szereplő Kinizsi súlyos vereséget szenvedett a telkesen játszó CFR. csapatától

— Egy óras futás. 1. Belu (U.) 14632.60 m. 2. Szántó (ATE) 13967.40 m. 3. Halasi (Törökvs) 13233.40 m. 4. Grishaber (ATE.) 12664.40 m.

— Válogatott mérkőzés volt Timisoara és Arad között a timisoarai sportpályán óriási közönség jelenlétében. A mérkőzés Timisoara javára 4:2 arányban dőlt el.

— Megjelent a Vidéki Sport legújabb száma, mely részletesen beszámol a válogatott mérkőzésről, továbbá közli a vidéki és külföldi sporteseményeket.

Londonban Károly internálásával foglalkoznak.

(Horthy levele Károlyhoz. — Összeütközés Budapest környékén. — Nyilatkozik a Bethlen-kormány.)

London. Angol politikai körökben Károly Magyarországra való érkezése kedvezőtlen benyomást keltett, mert a Károly megjelenése által okozott nyugtalanság folytán tartanak a középeurópai helyzet újabb bonyodalmaival. Londonban komolyan foglalkoznak Károly internálásának tervével, hogy hasonló kirándulások megismétlődését megelőzzék.

(A kisantant készenlétben).

Prága. A cseh minisztertanács megállapította, hogy Károly vis-

Kormány-nyilatkozat Károly exkirály visszatéréséről.

BUDAPEST. A Bethlen-kormány egyik tagja nyilatkozott a jelenlegi helyzetéről, amely Károly újabb megérkezése következtében állott elő. Ez a megmondhatatlan lépés, mondotta, sértetlenül súlyos helyzetbe sodorta az országot. A magyar kormány az ország függetlenségének a trianoni szerződésben történt biztosítása óta most jutott először abba a helyzetbe, hogy külügyi tekintetben konkrét eredményeket hozhatott az országnak. Most következett be az az időpont, midőn súlyos megpróbáltatások után végre jobb reménységgel nézhetünk a jövő elé. Most jutott el a nyugatmagyarországi kérdés abba a stádiumba, midőn Sopronnak Magyarországnál való megmaradását egységes és erőteljes nemzeti állásfoglalással végérvényesen biztosíthatjuk volna. Most jutott végre a belpolitikai helyzet is abba az érzési stádiumba, amidőn minden jobb belátás politikusa belátta az egységes párt, egységes közvélemény és gyakorlati kormány-program szükségességét, úgy, hogy kétségtelennek látszott, hogy Magyarország a konszolidálás és megerősödés útján hatalmas lépésekkel halad előre. Bombaként hatott ebben a politikailag legalkalmatlanabb időpontban a husvéti látogatás megismétlése. Nemcsak a szabadkirályválasztók tábora zudult fel az elhamarkodott lépéssel szemben, hanem a legitimitás hívei is valószínűleg kétségbe vannak esve, mert Magyarországon nincs józan belátású ember, aki ezt a kardinális fontosságú kérdést bármiféle csinnel megoldhatónak tartaná. Az ország érdekeinek és a nemzet közvéleményének felismerése alapján a kormány teljesen egységes volt már az első pillanatban, hogy mi a kötelessége a nemzettel, sőt magával Károly királlyal szemben is. A kormány haladéktalanul megtett minden intézkedést, amely az ország belső békéjének és külső biztonságának megóvása szempontjából szükségesnek látszott. Nagy Pál báró gyalogsági tábornokot a kormányzó teljhatalmu parancsnokká nevezte ki és felhatalmazta mindazoknak az eszközöknek igénybe vételére, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a kormány elhatározásának, amely szerint IV. Károly Magyarországon ural-

koztatásban részesítették, majd megszálltak a grófi kastélyban s azután Sopronba mentek, ahol már értesültek Magyarországra való érkezésükről. A fogadtatásnál Ostenburg őrnagy várta a hely őrséggel. Jelen volt a fogadtatásnál báró Lehár ezredes is, akit Károly megölelt és tábornokká nevezett ki. Az ő kíséretében végiglépett az Ostenburg-különítmény disszázada előtt, majd Károly odalépett Ostenburghoz és ezredessé nevezte ki.

Dénesfalvától Sopronig Rakovszki István, gróf Andrássy Gyula és Köhler ezredes kísérték Károlyt és Zitát. Sopronba megérkezve a lapok különkiadásai jelentették, hogy Károly ismét átvette az uralkodói hatalmat. Sopronban az ott időző politikusokkal tanácskozásra vonult vissza és Rakovszki Istvánt bízta meg kormányalakítással. Rakovszki kabinetjében belügyminiszter lett Beniczky Ödön, külügyminiszter gróf Andrássy Gyula, pénzügyminiszter Gratz Gusztáv, honvédelmi miniszter báró Lehár, földmívelésügyi miniszter Friedrich István. A többi tárca még betöltetlen. Délután 3 órakor Károly és Zita három katonavonattal Budapest felé utazott, de csak Ács állomásig jutott el, a mely Budapesttől 123 kilométernyire van, mert a sineket már fel szakították és ezért utjukat nem folytathatták.

száérkezésével kapcsolatban a kisantant kebelében teljes az egyetértés és minden rendszabályt közös megegyezéssel léptetett életbe. Együttes volt a diplomáciai lépés is. Részleges mozgósítás előkészítésével megtörténtek a biztonsági katonai rendszabályok.

Prága. Benes csehszlovák miniszterelnök Jicsinből, ahol Masaryk elnökkel együtt részt akart venni a katonai szemlén, Károly királynak Sopronba való megérkezése hírére visszautazott Prágába.

kodói jogokat nem gyakorolhat, érvényt szerezzen. A közvélemény teljes nyugalommal szemléli az eseményeket. De mert a jelenlegi feszült időben kevés számú rendbontó elem is ideig-óráig igen kellemetlen tud lenni, a kormány kihirdette a statáriumot s ezzel elejét vette minden rendbontó szándéknak, vagy cselekvésnek. A kormány intézkedései kétségtelenül jó hatást keltettek a külföldön is, amelynek állásfoglalása nem lehet kétséges. A kormány feltétlenül számít minden tisztességes ember támogatására. Ma nem közjogi problémák megvitatásáról, hanem a nemzet élet érdekeinek megóvásáról van szó.

(A Baranyában Soós parancsol.)

KAPOSVÁR. A Jugoszlávok Gyékényesnél felszedték a vasuti sineket és elszakították a telefon- és táviróvonalat. Az állomásfőnökség megerősítést kért. Soós Károly altábornagy a Baranya, továbbá Somogy és Tolna vármegye és Pécs lakosságához kiáltványt intézett, amelyben azt mondja, hogy az ország területén egyedül a kormányzó rendeletei irányadók és ezért mindenkit engedelmességre szólít fel.

BÉCS. Soós Károly altábornagy kiáltványt intézett Baranya, Somogy és Tolnamegyék és Pécs lakosságához, amely szerint ezen a területen a kormány őt felhatalmazta a katonai és polgári hatóságok feletti intézkedési jog gyakorlásával. Felhív mindenkit, hogy őrizze meg nyugalmát, engedelmességedjék a kormány és kormányzó minden rendelkezésének.

(Svájából. — Acsig.)

SOPRON. A Magyar Távirati Iroda tudósítója jelenti Károly pénteken reggel 6 órakor a Zürich mellett levő Dübendorf faluból Zita, Borovitzani követségi titkár és három pilóta kíséretében repülőgépen utra kelt Magyarországra. Bajorország területén a motorba hiba keletkezett, amelyet azonban a pilóta a levegőben kijavított s így nem kellett leszállni. A repülőgép Nyugatmagyarországon Dénesfalva mellett gróf Cziráky főispán kastélyától néhány kilométernyire szállt le. Itt Károlyt és Zitát ünnepélyes fo-

Horthy levelét nem adták át Károlynak

BUDAPEST. A Bethlen-kormány szükségét látta, hogy egyenesen Károly királlyal keresen összeköttetést, hogy meggyőzze őt a valódi helyzetről. Horthy kormányzó megbízta Vass József kultuszminisztert, hogy levelét adja át Károlynak. A levélben a kormányzó akirály hazafiasságára apellálva kéri, hogy Budapesten való bevonulásának tervét ejtse el és ne öntson testvér vért. A kormányzó inkább arra kérte Károlyt, hogy néhány nappal később jöjjön Budapestre, vagy küldje oda megbízottját, aki meggyőződik arról, hogy a kormány nem tuzozza a fenyegető veszedelmet. Károly tanácsadói azonban nem engedték Vass minisztert az exkirály elé s így Vass a levelet kénytelen volt átadni Rakovszkinak s így érdemleges választ nem kapott.

(Összeütközés Budaörsnél.)

BUDAPEST. Kormánykörökben Károly visszatérése által teremtett katonai helyzetet teljes nyugalommal ítélik meg. A kormány a nemzet bizalmára és saját erejére támaszkodva minden lehetőséget elkövet a kérdés békés elintézésére. Eddig nem volt szükség katonai erő felhasználására s csupán Budapest közelében vette fel a harcot fegyveres támadókkal szemben. A védelmi intézkedések eredménye sek voltak. Vasárnap a nemzeti hadsereg fegyvelmezett csapatát fokozatosan visszazorították a lázadókat. Remélhető, hogy holnap a helyzet katonai megoldás befejeződik. Budapest teljesen nyugodt és mindenki megbízik a kormány intézkedéseiben.

BUDAPEST. Az összeütközés a kormánycsapatok és Károly exkirály csapatai között Budaörs

közéleben történt. Rövid harc után a kormány csapatoknak sikerült a lázadókat visszaverniük. A kormány katonai rendszabályai következtében a fővárostól minden veszedelmet elhárítottak.

(Svájc — Károly osten.)

BERN. A svájci szövetség tanács elnöke Károly magatartását. Arról valószínűleg szó sem lehet többé, hogy Károly visszatérhessen Svájcba.

Uj magyar pénzek.

(Beállítások a husz és tiz koronások.)

BUDAPEST. A magyar hivatalos lapban a pénzügyminiszter egy rendelete jelent meg, amely szerint az osztrák-magyar bank lebélyegzett 20 és 10 koronáit államjegyekre cserélik ki. A kicserélés október 24-től november 15-ig történik és teljesen díjtalan. A postatakarékpénztári pénzeket csak később fogják becsereálni, a külföldön levő pénzek kicseréléséről külön fognak intézkedni. Az új pénzjegyek elég tetszetősek s formára, színre, rajzra hasonlók a Svájcban készült nagyobb pénzjegyekhez. A huszkoronáson az alapnyomás Chamois, a tizkoronáson szürkés a rányomás mind a kettőn barna és zöld, a huszkoronáson a Mátyás templom és a Halászbástya látható, pompás rajzban, a tizkoronáson a Lánchíd hátterében a királyi palotával.

Hűven vagon liszt.

(Letartóztatott szélhámos.)

BUDAPEST. Nagystilű szélhámost tartóztatott le a budapesti rendőrség Urbalek Ottó állítólagos tőzsdeügynök személyében. A Földbirtokosok és Földbérlok Hitelszövetkezete Urbalek től 70 wagon nulláslisztet vásárolt és amikor a szövetkezet érdeklődött, hogy van-e elég pénze az üzlet lebonyolításához. Urbalek kijelentette, hogy Kisujszálláson 140 wagon gabonája vár őrlésre. Urbaleknek sem 70 wagon lisztje, sem 140 wagon gabonája, sem pénze nem volt, hanem Kisujszálláson egy kevés gabonája. Urbalek leutazott Kisujszállásra és ott a Nemzeti Hitelintézet fiókjához ment el s azt mondta, hogy 140 wagon buzát kínáltak neki eladásra, de az üzlet lebonyolításához 500 ezer koronára van szüksége. Urbaleknek sikerült a pénzügyintézetet meggyegetni, úgy, hogy az üzletet a hitelintézet bonyolította volna le és Urbalek wagononként 5000 korona provizórt, a 70 waggonnal tehát 350 ezer koronát kap a hitelintézettől. A pénzt Urbalek fel is vette, de csakhamar megtudta a Földbirtokosok Szövetkezete és a Hitelintézet, hogy a szélhámos ügynöknek nincsen 70 wagon lisztje. Erre mindketten feljelentették Urbaleket, akit a budapesti rendőrség letartóztatott. Urbalek már többször volt cselásért büntetve, így 1915-ben három és fél évet ült tizenötrendbeli csalásért.

HIREK.

— **Május 10-én lesz a koronázás.** Bucuresti. A koronázási bizottság a napokban ülést tart, amelyen a koronázási munkálatokkal foglalkozni. A királyi pár hir szerint május 10-ére óhajtja a koronázás megtartását.

— **Bejelentési összeírás.** E hó 25-én kedden összeírás végett jelentkezni tartoznak: I. rendőrkerületben: Str. Marasesti (Kossuth Lajos-utca, Dezsöffy-utca) Kiss Ernő-utcaig.) II. rendőrkerületben Str. Veche (Sarkad-utca) és Malul Maresului (Alsó-Marospart) III. rendőrkerületben: Str. Sava Raiou (György-utca).

— **Az adóvallomási iverk kitöltése.** Az Aradi Kereskedők Köre felkérésére Serb Sándor pénzügyigazgatósági adófelügyelő vasárnap délelőtti előadást tartott az egyenes adókról a városháza közgyűlési termében. A részletes szakszerű fejtegetéseket nagy számban megjelent közönség, kereskedők, iparosok, ügyvédek, orvosok feszült figyelemmel hallgatták végig. Az előadó messzemenő felvilágosításokat nyújtott az adóvallomási iverk kitöltésére vonatkozólag is figyelmében ajánlva az egybegyűlteknek, hogy vallomásaikat reális viszonyoknak megfelelően állítsák ki, mert csak az esetben számíthatnak a kivető bizottság méltányosságára.

— **A városi adóhivatal a városházán.** A közönség tájékoztatása végett közli a városi adóhivatal, hogy a városi adóhivatalt a mai naptól kezdve a városháza épületében és pedig a régi bünygyi hivatal helyiségeiben helyezték el. A volt 10 kerületet a következőképpen egyesítették: A régi I. és II. kerületből I. kerület, a régi III. és IV. kerületből II. kerület, a régi V. és VI. kerületből III. kerület, a régi VII. és VIII. kerületből IV. kerület, a régi IX. és X. kerületből V. kerület.

— **Lemond a német kormány Berlia.** A birodalmi kormány a mai minisztertanácsban dr. Wirth birodalmi kancellár indítványára elhatározta, hogy benyújtja lemondását a birodalom elnökének. A kormány lemondásának okait írásban terjesztik elő a birodalom elnökének.

— **Meggyilkolták a bolgár hadügyminisztert.** Sofia. Dimitrev hadügyminisztert, aki automobilon Kusztenzsilbe utazott, tegnap reggel két ismeretlen egyén puska lövésekkel meggyilkolta. A sofőr és az autó másik két utasa is meghalt. A tettesek nyomtalanul eltűntek. Általában azt hiszik, hogy a gyilkosság politikai jellegű volt.

— **Az állami tanítók új fizetése.** Az aradi tanfelügyelőséghez megérkezett a november 1-én életbe lépő rendezése az állami tanítók fizetésének. Lényeges különbség van a községi és a városi tanítók között. Alapfizetés a községi tani-

tóknál kezdő 600. három év után 700, hat év után 800 lei, mely összeg többé nem emelkedik. Városi tanítóknál kezdő fizetés 800, tizenkét év után 1000 lei. A korpótlék és drágasági pótlék a régi marad.

— **Eljegyzés.** Ipolybaloghi Balogh Edith, Ingusz aradi dobozgyáros leánya és Stauber Endre hírlapíró, Stauber Sándor dunaföldvári bankigazgató fia tudatják rokonaikkal, jóbarátjaikkal és ismerőseikkel, hogy jegyesek. (Mindem külön értesítés helyett.)

— **Az értékebesio bizottságok.** Az értékebesio bizottságok november első napjaiban kezdik meg működésüket. A városban hat komisszió fog működni. Az első komisszió működési területe az első és második volt adókerületet foglalja magában és november 7-én kezd működését. A második komisszió működési területe a volt harmadik és negyedik adókerületet foglalja magában és november 5-én kezd meg működését. A harmadik komisszió a volt V. kerületben 7-én kezd működni. A negyedik komisszió ugyancsak 7-én kezd működni a volt VI. kerületben. Az ötödik komisszió a volt VII. és VIII. adókerületben működését 7-én kezd. A hatodik komisszió a volt IX. kerületben november 3-án kezd meg működését.

— **Román fordítások olcsón és precízen készülnek a Kelet hírlap-íródáiban.**

— **Tizezer koronás pályadíj a korona árfolyamának javítására.** Budapest. A Pesti Tőzsde című lap tizezer koronás pályadíjat tűzött ki egy rövid tanulmányra, amely a magyar korona árfolyamának megjavítási lehetőségeit a legprecízebben tárgyalja. A pályázati munkákat egy zsűri bírálja felül, amelynek bankigazgatók és volt miniszterek a tagjai. A pályázati munkákat jelíggel levéllel együtt legkésőbb december 10-ig kell beküldeni a Pesti Tőzsde szerkesztőségébe. (Budapest, VI., Izabella utca 43.) Az eredményt és a pályadíjat nyert munkát a Pesti Tőzsde karácsonyi száma közli.

— **Rendezik a táblabírák fizetését.** Erdélyben a táblabírák fizetése még mindig szolgálati időhöz kötött annak ellenére, hogy a regatban a táblabírák már általánosan havi 3200 lei fizetésben részesülnek. Ennek a megokolatlan helyzetnek nálunk az a következménye, hogy akárhány táblabírónak a jelzetmél sokkal kevesebb a fizetése. Értesítésünk szerint Antonescu igazságügyminiszter a törvényszéken tett látogása alkalmával privát beszélgetés kapcsán kijelentette, hogy rövidesen várható a táblabírák fizetésének rendezése a regat mintájára.

— **Egyesületek gyűlékezés iránti kérelme.** A megyei prefektúra olyan rendeletet adott ki, hogy az egyesületek addig gyűlést nem tarthatnak, de még csak gyűlés tartására irányuló kérvényt sem nyújthatnak be a prefektúrához, a míg alapszabályaik jóváhagyása meg nem történt. Azok az egyesületek, amelyeknek az alapszabályai már jóvá vannak hagyva, ezt a tényét kötelesek bejelenteni a megyei prefektúrán még akkor is, ha egyelőre gyűlés iránti kérvényt nem is szándékoznak benyújtani.

— **Propaganda-film Aradon.** A cluj egészségügyi főfelügyelőségétől ma leirat érkezett a városi orvosi hivatalhoz, a melyben közli, hogy már előre jelzett, verba] leküzdésére irányuló propaganda-film egész december havában Arad városában és a megye területén kerül bemutatásra. A filmet a társadalom minden rétegének: intelligens közönségnek, munkásnak, katonáknak, parasztoknak és tanulóknak meg kell tekinteniük. Erőrekes hogy a nendele a film megtekintéséből az intelligens nőket kizárja. Hogy miért, azt a nendele nem indokolja meg. Az előadások ingyenesek lesznek és az előadások alatt ugyancsak ilyen irányu propagandát szolgáló kis-könyvecskéket fognak árusítani.

— **A pénteki hetivásár.** A napokban dr. Robu János főpolgármesternek egy hirdetőnyelje jelent meg az Aradi Közlönyben, amely szerint a királyi család látogatására való tekintettel a 28-iki pénteki hetivásárt szombatra helyezi. Mivel a királyi család látogatását november 4-re halasztotta, a hetivásár 28-án, pénteken megtartható.

— **Heine-Medin megbetegedés a megyében.** Az arad megyei orvosi hivatalhoz ma jelentés érkezett Paulisról, hogy ott egy másfél éves fiú a Heine-Medin gyermekbetegségben megbetegedett. Ez a járvány eddig csak Aradon lépett fel erősebb mértékben. Ez a második eset, hogy a megye területéről ebben a gyermekbetegségben való megbetegedést jelentenek. A megbetegedett gyermek szigorú elkülönítésére a megyei orvosi hivatal az intézkedéseket megtette.

— **Földrengés Bucurestiben.** Bucuresti. Tegnap este 7 óra tájban hatalmas földrengést éreztek, a mely nyugati irányból kelet felé terjedt. Kezdetben gyenge, később hatalmas lökések voltak érezhetők. A rázkódás különösen az emeleti lakásokban volt érezhető és igen nagy rémületet idézett elő a lakók között, akik már attól tartottak, hogy a házak bedőlnek sokan az hitték, hogy Bucuresti közelében újabb nagy robbanás történt.

— **Zászlószentelés Ségában.** Három héttel ezelőtt történt a ségai kulturház ünnepélyes felszentelése. Gritta Ovidiu rendőrprefektus a kulturház részére nemzeti zászlót adományozott, ünnepélyes felszentelése vasárnap folyt le. A felszentelésen résztvettek dr. Jancu Cornél Arad város képviselője, dr. Robu János főpolgármester, Gritta Ovidiu rendőrprefektus, Arad város román előkelőségei és a ségai lakosok. A kulturházban hetenként népies október-előadásokat fognak tartani. A legközelebbi előadást dr. Jancu Cornél képviselő tartja az adótörvények alkalmazásáról.

— **A takarmány maximálása.** A napokban megjelent az Aradi Közlönyben a takarmányok ármximálása. Az aradi szénakereskedők magukra nézve sértelmesnek találták az ármximálást. Felkeresték ma délelőtti dr. Robu János főpolgármestert és elmondották, hogy a szénát maguk vásárolják 120—140 leiert és ezért nem adhatják a maximális rendeletben előirt 110 leiert. A főpolgármester kijelentette, hogy ő kormányrendelettel utasította a legmagasabb árakra maximálta a takarmánynövényeket és így nincs módjában a rendeleten változtatni. A főpolgármester kijelentette az Aradi Közlöny munkatársának, hogy a rendelet szerint a termelők a maximális árnál 40 százalékkal olcsóbban kötelesek adni a takarmányt.

— **A bucaresti vasúti étterem bérbeadása.** Bucaresti. A vasútigazgatóság tegnap tartott árlejtést a bucaresti északi pályaudvar éttermének bérbeadására. Az éttermet a legtöbbször igérőnek évi 650.000 lei bérösszegért adták bérbe. Érdekes, hogy az eddigi bérlő évi 14.000 lei bért fizetett. A régi bérlő szerződése még nem járt le, de felmondották, mert az éttermet többszöri figyelmeztetés dacára tisztátalanul vezette.

— **Tolvaiások egy gyárban.** A Hendl-gépgyár alkalmazottjai már hetek óta észlelik, hogy valaki az iroda előszobájában hagyott felöltőkből állandóan lopkodja a pénzt. Jelentést tettek a gyár igazgatóságának és több ízben próbálták figyelni, hogy elcsipjék a tolvajt. De az nem sikerült. Végül a rendőrségnél jelentették fel az ismeretlen tettest. A Deteschán csoport detektívjeit hosszabb megfigyelés után elfogták Szabó Ernő lakatossegédét, aki a gyárban dolgozik. A vallatás során beismerte, hogy hét lopást követett el. A rendőrség Szabó Ernőt átküldte az ügyészséghez.

— **A kijáró képviselők.** Budapest. A királyi ügyészség Zeőke Antal, Zákány Gyula és Pákozdy András nemzetgyűlési képviselők ellen a kijárási ügyekből kifolyólag megveszélgetés címén vádindítványt adott be.

— **Milyen lesz az idei tél?** Szíriusz mestér időjósai népszerűek, mert próféciái nem egyszer váltak be meglepő pontossággal. Most küldte be Szíriusz mestér az erre az esztendőre szóló prognózisát, mely a következőképen hangzik: Október 28-tól hideg idő ígérkezik. November esős, hűvös, ködös napokkal kezdődik. Az egész hónap szeszélyes és fő csapadékosnak ígérkezik. Decemberben hideg, ködös idők jönnek, 5-től nagy havazás lesz, amely az ország nagy részét 20 centiméter magas hóréteggel fogja betakarítani. A Mikulás ez évben fehér lovon fog megjelenni. A karácsony is fehér lesz. 6-7 napig fog esni a hó, 20-tól 27-ig óriási nagy havazások lesznek az egész országban és Európa több részében. 28-án már több helyen havas eső fog esni, mert az idő megenyhül. 1922. évben az idehez hasonló időjárást várhatunk, a nagy hőségek ismét megfognak jönni.

Közgazdaság.

Zürich: a magyar korona 60.

A magyarországi események nem maradnak minden hatás nélkül a zürichi deviza-piacra. A magyar korona amúgy sem állott valami erősen a zürichi piacon s most, hogy Károly exkirály Svájc-ból Magyarországra érkezett és azáltal a magyar politikai helyzet még bonyolultabb lett, a zürichi deviza-piacon a magyar korona árfolyama egyszerre tíz pontot zuhant. Az október 24-i kurzus jelentések a következők:

Aradi valutaárak: Dollár 127—130, francia frank 10.50, márka 0.90, dinár 1.75, sokol 1.40—1.45, magyar korona 0.22, osztrák korona 0.06, budapesti kifizetés 5.50.

Bucaresti valutaárak: Napoleon d'Or 390—400, francia frank 960—970, angol font 500—550, lira 5—5.20, márka 0.94, dollár 130—132, sokol 150, magyar korona 20—21.
Kifizetések: Páris 10—10, London 544, Berlin 88, Milano 560, Prága 145, Newyork 135.

Zürichi nyitás: Berlin 310, Newyork 538, Milano 2110, Prága 565, Budapest 60, Zágráb 180, Bucaresti 390, Varsó 13, Bécs 27, lebélyezett osztrák korona 21.

Zürichi zárlat: Berlin 315, Newyork 340, London 2125, Páris 3910, Milano 2110, Prága 565, Budapest 60, Zágráb 175, Bucaresti 390, Varsó 13, Bécs 27, bélyezett osztrák korona 20.

BUDAPEST. A polnikai zavarokra való tekintettel a tőzsdetáncs elkerülendő az erősebb rázkodtatásokat a tőzsdét bezáratta. A magánforgalom azonban alkalmazkodott a korona erős zürichi

zuhanásához úgy, hogy az idegen valuták a legerősebb hausseokra emlékeztető emelkedést értek el.

Budapesti magánforgalom: Dollár 795, márka 515, lei 610, dinár 1020, osztrák korona 28.

A budapesti események a bécsi tőzsdére sem maradtak hatástalanul és a tőzsdenap a hossz jegyében folyt le.

Bécsi zárlat: Socol 36, dinár 47, magyar korona 470, lengyel márka 96, lira 13500, leu 2590, angol font 14100, dollár 3610, francia frank 25900, svájci frank 64900, márka 2140.

LEGUJABB.

Horthy kormányzó — Károly ellen.

BUDAPEST. A Magyar Távirati Iroda hivatalosan jelenti: A kormány szombaton a reggeli órákban tudomást szerzett, hogy Károly király és Zita királyné pénteken Sopronba érkezett, ott az uralkodói jogok átvételét proklamálta és Rakovszki elnöklésével kormányt nevezett ki. Bethlen miniszterelnök azonnal minisztertanácsot hívott össze. Az egyhangú álláspont ez: A király az 1920. évi I. törvény cikk értelmében Magyarországon uralkodói jogok gyakorlását ezidőszert nem veheti át. Az ország területét ezért, hacsak súlyos veszedelmeket nem akar felidézni, ismét el kell hagynia. A kormány elhatározásához a kormányzó teljes mértékben hozzájárult, mire a kormány döntésének végrehajtásához megette a szükséges intézkedéseket.

A kormány határozatában figyelemmel volt a külpolitikai helyzetre is, amely a király visszatérével Magyarországot a végső pusztulásba döntené. A kormány elhatározásában azóta csak megerősítették azok a közlések, amelyeket úgy a nagyantant, mint a kisantant budapesti követei tettek. A kormány a helyzetről informálta Rakovszki Istvánt és az ő útján Károly királyt. Bethlen miniszterelnök távbeszélőn személyesen ismételt részletesen vázolta Rakovszki előtt a helyzetet rámutatván a végzetes következményekre, melyeket a királynak Budapestre való bevonulása előidézne. — Rakovszki a helyzetet józan mérlegelése elől tökéletesen elzárkózik. A miniszterelnök megfontolásra intő szavaira csupán fenyegetésekkel válaszolt, amelyek komoly figyelemre vételnél alig tarthatnak számot. A kísérletek meddősegeért a kormány szükségét látta, hogy egyenesen a királylyal keressen érintkezést és iparkodjék a valódi helyzet felől meggyőződni. Szombaton este Vass kultuszminisztert arra kérte a kormány, vigye személyesen a királyhoz a kormányzó írásbeli üzenetét. Horthy levélben a király hazafilasságára apelálva arra kérte, hogy Budapestre

való bevonulását ejtse el, a királyi hatalom átvételét ne erőszakolja, mert ezzel veszélybe döntené az országot. Mellékelte az antant követeknek jegyzékét, ismertette a kisantant állásfoglalását, a melyek semmi kétséget nem hagytak fenn, hogy mi vár Magyarországra, ha a kormánynak nem sikerül a király tervét meghiusítani. A kormányzó teljes nyíltsággal bejelentette azt is, hogy a király szándékának megvalósításával szemben kénytelen a leghatározottabban állást foglalni. Kérve-kérte a királyt, jöjjön személyesen Budapestre, vagy küldje ide egy-két bizalmasát, akiknek a kormány a helyzet megítélésére minden adatot rendelkezésre bocsájt, akik személyesen érintkezésbe lépve a külföldi államok követivel meggyőződhetnek, hogy a kormány nem tulozza a veszedelmeket, hanem egyedül a nemzet érdekében partatlanul jár el. A király tanácsadói sem a kultuszminisztert, sem a kíséretében levő alezredest nem engedték a királyhoz. Kénytelenek voltak a levelet Rakovszkinak átadni, akitől érdemleges választ nem kaptak.

Visszaszorították Lehárt és Ostenburgot.

Lehár ezredes és Ostenburg őrnagy parancsnoksága alatt a lázadó csapatok ezenközben folytatták előnyomulásukat Budapest felé. A kormány először enyhébb eszközökkel próbálta az előnyomulást meghiusítani. A vasúti síneket Nagy Pál gyalogsági tábornok több ponton felszedette. Ostenburg elővédje azonban a síneket helyreállította. Így történt, hogy éjjel a lázadó csapatok elővédje vasuton egész Budaörs tájáig előre juthatott. A kormánynak minden békés eszközt kimerítve a támadásnak fegyveresen ellenállni és a fővárosba való behatolást meg kellett akadályozni minden áron. Ellenkező esetben a nagy és kisantant részéről bejelentett megtorló rendszabályok haladéktalanul életbeléptették

volna. A kormány csak akkor szánta rá magát az idegen kalandorok által félrevezetett magyar véreivel szemben a fegyverhasználatra, amidőn azoknak a főváros közvetlen közelében történt támadó szándéku előnyomulása más megoldást nem tett lehetővé. Budaörs közelében sikerült ellenállás után a kormány még egy kísérletet tett.

A király kíséretében levő Hegedüs Pál altábornagyot felkérte, jöjjön Budapestre és győződjék meg a helyzetről. Hegedüs vasárnap délelőtt parancsörtsíztjével Budapestre érkezett. Bethlen jelenlétében Hohler Anglia budapesti követe részletesen ismertette a nagy és kisantant állásfoglalását. Hegedüs ezután visszatért a Bicske közelében álló királyi vonatra. Mindezeidig válasz nem érkezett. Ily körülmények között a kormány folytatólag végrehajtja a katonai intézkedéseket, amelyeket a lelkiismeretlenül felidézett puccs elállításáért szükségesnek tart. A felelősséget azokra hárítja, akik a haza érdekében való tekintet nélkül rosszul felelőgött egyéni érdekeik ellenére nem átadják a súlyos megpróbáltatásokon átment nemzetet végveszélybe taszítani.

Lázadás a Karlisták között.

Budapest. A kormánycsapatok és a lázadók közti harcok folyamán egy sebesült fogoly felkelő tiszttől nyert értesítések szerint a visszavonuló Ostenburg csapatok megtudva azt, hogy tisztjeik félrevezették őket és nem kommunisták, hanem magyar testvéreik a kormánycsapatok ellen vezették őket, több tisztjuket agyonverték.

Készülődnek a csehek.

Prága. Práó Lidu jelenil, hogy a felvidéken minden polgári közigazgatás megette a legmesszebb menő előkészületeket.

Svájc nem enged vissza Károlyt.

Gené. Svájcban kizártnak tartják Károly visszatérhetését. Környezetét is azonnal eltávolítják, mert megszegték ígéretüket, hogy nem vesznek részt semmiféle politikai akcióban.

A velencei konferencia és a király-puccs.

Budapest. A Vírdat szerint a Karlista puccsot eredetileg a velencei konferencia idejére tervezték, de ez meghiusult, mert a király repülőgépe nem készült el időben. Most Bethlen miniszterelnök pécsi beszédének idejét választották, tekintettel arra, hogy a kormány tagjai nem voltak Budapestben, de egy nappal itt is megkéstek.

Vázsonyi — igazságügyminiszter.

Budapest. Károly király a már felsorolt minisztereken kívül Apponyit kultuszminiszternek, Szerényit kereskedelemügyi miniszternek, Vázsonyi Vilmos drt. igazságügyminiszternek, Payer Károlyt pedig népjóléti miniszternek nevezte ki.

Mielőtt teli felöltő szükségletét beszerzi, tekintse meg

JULIU PLESZ GYULA
női és gyermekruha áruházát

ARAD, Strada Pirlol Nr. 3.
Vörösmarthy-u. a Színház épület
hátsó bejáratával szemben. 3280

Külön mértékosztály!

BUCURESTIBE

utazik futárunk szerdán este, utlevelek
láttaozását közismert pontossággal intézzük.

„KELET“ hirlapiroda.

Drága esők.

(A komoly angol kalandja.)

A párisi lapok írják: *Ebenezer* Whitfield, egy komoly angol, akinek az arcát a fekete pápaszem viselése még komolyabbá teszi, érdekes 33 éves francia hölgyet hozott ki a sodrából. Marseille felé utaztak, amikor a gyorsvonatban a francia hölgy elszundított, a komoly angol a börpamlagról hirtelen fölemelkedett és szomszédnőjét homlokán csókolta, de nemcsak homlokán, hanem a száján is többször. A hölgy fölugrott és a vészfékhez kapott. De kijelentette, hogy a vészféket nem rántja meg, ha mister Ebenezer fizet neki azonnal 25 ezer frankot. De ezt az angol nagyon drágának találta és így inkább hagyta, hogy a hölgy rántsa meg a vészféket. Párisba érkezésekor megindították az angol ellen a csókért az eljárást. El is ítélték: 100 frankra. No és még — egy havi fogházra is.

Gyászmenet

a Hortobágyon keresztül.

DEBRECEN. Meghalt a nagykunmadarasi reformátusok híres papja, Kövendy Dénes, volt egyházmegyei főjegyző. Harminc esztendeig hirdette az igét Nagykunmadarason s egyházában országos híres volt arról, hogy prédikációját nemcsak a tartalmaság jellemezte, hanem az előadás módjának művészsége is. Ez a művészi előadás már diákkorában is híressé tette, amikor a debreceni kollégiumban verseket szavalt nyilvános ünnepeken. Abban az időben, amikor Lewinszki szavalgatta Kiss József balladát németül, Kövendy Dénes az alföldi magyarokkal ismertette meg ezeket a verseket Debrecenben és mindenütt, ahol légációjában megfordult. Csöngő hangja emlékeztetett az E. Kovács Gyulára, a debreceni diákból lett híres tragikus színészre, aki levelette a diák tógát a színpadi dicsőségért. Kövendy Dénes megmaradt igehirdetőnek, de irodalom és művészszeretetét magával vitte a fehérhajú paplakba is. Most, amikor aggságában már megszálta az elmúlás sejtélmé, arra kérte hozzátartozóit, hogy a debreceni akácossirkeresztben temessék el; ott akart nyugalomra, ahol Csokonai porai már összevegyültek az anyafölddel. Teljesítették a kérését. Mikor a nagykunmadarasiak megadták neki az utolsó tisztességet, megindult a gyászmenet Csokonai város felé. Neul vonaton vitték a koporsót, hanem szekéren — át a nagy Hortobágyon. Alkonyi csendben haladt a gyászmenet a puszta, mint mikor az igazhívó holttestét viszi a mohamedán karaván

Mekka felé. Illet a nagy csöndesség, az ünnepies magány ehhez a megható temetéshez. A messze falvakból el-el röpítelte az esti szellő a harangok halk hangját a puszta, mint valami koporsókísérő gyászzenét s az álomszigeti puszta botjára támaszkodott pástör-emberök merengve nézték a koporsót vivő szekeret, amelynek körvonalai élesen rajzolódtak a látóhatáron az alkonyi égbe.

A szerkesztésért

KAROLY JÓZSEF

felel.

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

„TRANSILVANIA“
olpőgyár részvénytársaság, Arad.

Felkérjük a t. c. részvényeseinket, kik vállalatunknál jegyzett részvényeik összegének utolsó részleteivel még hátralékban vannak, hogy részvény hátralékukat pénztárunknál 30 napon belül befizessék, mert különben alapszabályaink és a kereskedelmi törvény 170. §-ának értelmében összes jogaikat elvesztik.

Arad 1921. október 23. 4186

AZ IGAZGATÓSÁG.

Ha jó eukorkát és csokoládét akar,

keresse fel a 4181

Csokoládé - Királyt
Strada Metianu (Föray-utca) 2a. szám.

Szerszámok „Prompt“

Építkezési vasalások

Technikai áruk

Vashordók

Obernik és Drucker

Timisoara (Temesvár), Józsefváros,
Str. I. C. Bratianu (Uri-utca) 12. sz.

Sürgősen eladó
egy sarok ház

767 □-öl területtel a belvá-

11160 rosban. —: Ertekezhetni a

Butorszövetkezet Irodájában, str.

Bertelot (Aczél Péter-utca) 3. sz.

Csodás hatású arcszépítő és finomító a Földes-féle

MARGIT-CREME

Zsírtalan, ártalmatlan, rögtön szépit. Széplők, májfoltok, bőrtörések, ráncok, redők, minden bőrbaj párnapos használat után megszűnnek. Az arc rozsdás úde hamvas lesz. 10841

Dr. Földes és Hehs Aradon.

Apró hirdetések.

Levelezés.

M. BABÁNAK levele van Brád, Poste-
Restant. 4187

VIDÁM LEVELEZÉST folytatna ebben az unalmas életben korrekt hölgy. Jel-
velet „Intellektuel.“ 4177

VIDÉKI ELŐKÉLŐ URRAL keres szel-
lemi kapcsolatot fiatal komoly urinól. Le-
velet „Self made man“ jellegre. 4178

NAGYON SÜRGŐSEN ki segítene ki
300—400 leiel csinos fiatal asszonykát.
Leveletet „Életszükséglet“ jellegre a
kiadóba kér. 4183

Alkalmazás.

MINDENES leány azonnal vagy novem-
ber 1-re felvételt Strada Consistorului
(Batthyány-utca) 23. 200

ÖNÁLLÓ VARRÓLEÁNYOK és egy
ügyes szabásmű felvételt Fortuna ár-
ház Str. Colonel Pirici (Vörösmarthy-
utca) 3. 4188

FÜSZERNAGYKERESKEDÉSBE pontos
kiszolgáló segéd keresetlik. Cim Kelet
hirlapiroda. 11106

HELYBELI iparvállalat keres azonnali
belépésre kültelepe részére nős tisztvi-
selőt minl pénztárnok és segédkönyve-
lőt természetbeni lakással. Ajánlatok
„Élelmiszer“ jelleg alatt a Kelet hirlap-
irodába küldendők. 11101

FELSŐ ruha fehérnemű varrást hím-
zésű monogram, filé készítést, előnyom-
tatást vállalok Strada Consistorului
(Batthyány-utca) 3. 4185

FIATAL fűszerkereskedő segéd, aki né-
met és magyar nyelvet bírja november
elsejére állást keres. Cim Wallinger
hirdetőjében. 11159

SZERÉNY igényű irodista leány, román-
ul jól tud, állást keres. Cim: Wallinger
hirdetőjében. 11159

FEHÉRNEMŰ javítást vállalok jutányos
árért. Cim Wallinger hirdetőjében. 11159

DEUTSCHES STUBENMÄDCHEN sucht
Stelle nur auswärts. Briefe erbeten un-
ter „Fleissig.“ 4182

Vétel és eladás.

EGY fekete posztó férfi tén kabát eladó.
Bul. Reg. Maria (Andrássy-tér) 5. szám
Vörösnél. 11100

BABAKELENGYE alig használt 66 da-
rab eladó Szirmai-ügynökségnél, Strada
Tribunul Axente (Damjanich-utca) 14. 11204

SALDO CONTISTÁT keres az Aradi
Olajipar R.-T. Bulevardul Regele Fer-
dinánd 22. sz. 11191

HUSZ LÓERŐS személyautó megvételre
kerestetik. Ajánlatokat Wallinger hár-
dója továbbít. 11159

RUHAFESTÉK valódi Bermann-féle
ismét kapható. Főraktár: Szendy gyógy-
szertár. 3973

VEHET eladhat, cserélhet modern és
régí műtárgyakat, képeket, szobrokat,
szőnyegeket, porcellánokat antik bút-
orokat a Szépművészeti Szalonban Str.
Eminescu (Deák Ferenc-utca) 29. Orfű-
tay-palota. Bekapcsolt telefon 333. szám.
11034

MINDENMŰ BUTORT, porcellánt,
szőnyegét, képeket vesz és elad Salon
Artistique Bulev. Regina Maria (An-
drássy-tér) 20. 11045

BÉKEBELI teljesen új damaszt asztal-
nemű, kézi hímzésű fehérnemű olcsón el-
adó. Strada Consistorului (Batthyány-
utca) 3. 4184

B.É.C.S.I keztyűk harisnyák, gombok,
hímzések, övek érkeztek **STRASSER** di-
vatáruházába szemben a Lutheránus-
templommal. 2007

KIFOGASTALAN szilskin bunda ké-
zép-magas, sovány termetre eladó. Cim a
kiadóban. 4152

Ingatlan.

ELADÓK Strada Tribunal Axente (Da-
mjanich-utca) 1. és Piata Pestului (Hal-
tér) 12. számú házak kedvező feltételek-
kel. Tudakozódni Hábernél Str. Unirei
(Páblán Gábor-utca) 4—5. 4179

Ellátás.

JÓHÁZBÓL VALÓ izraelita iskolás le-
ány özvegy urnónél teljes ellátást nyer-
het. Cim a kiadóban. 4186

Különféle.

VIZUMOZAST negyven lelért kedden
estig vállalok szívességből Brunner
Béla Piata Avram Iancu (Szabadság-
tér.) 11159

CIPÉSZEK FIGYELMÉBE! Berlini és
Budapesti szisztéma szerint tanítok má-
tát vágni. Cim a kiadóban. 4173

CSEH-SZLOVÁKIÁBA utazom novem-
ber 1-én kereskedelmi megbízásokat
pontosan teljesítek. Bővebbet Kelet hir-
lapiroda. 11160

NŐK! Kellemes viseletű gyógyhárka-
töt készítek Bitter Mariska Piata Ca-
tedralei (Thököly-ér) 5a) 11104

Hirdetmény.

Panatolnou községnél románul,
kevésbé németül is beszélő egyén,
irnokként azonnal alkalmazást
nyer.

4174 **Jegyző.**

Löwy Sándor

divatáruház Petrozsényban,
keres főközfizlet vezetésére első-
rangú szakembert. 4176

Személyesen ajánlkozónak uti-
költiséget megteritem. Csak per-
fekt eladóktól kérek ajánlatot.
Román nyelv tudása főfeltétel.

Közlött kabát, garnitura, harisnya, kesztyű

legnagyobb választékban,
legolcsóbb árakban 11066

Bársonynál Piata Avram Iancu
(Szabadság-tér) 17.

Átköltözéseket

helyben és vidékre nyitott és zárt
butorszállító kocsikkal felelősség
mellott pontosan és olcsón teljesít :

Éliás Lipót Fia

szállító, Arad, Str. Eminescu
(Deák Ferenc-utca) 36. sz.
Bekapcsolt telefon 250. sz.